

Szigetmonostor zöld programja

Szigetmonostor egyedi adottságokkal rendelkezik. Lakói és látogatói a „Béke szigetének” nevezik gyakran. A Duna két ága veszi körül, gazdag növény- és állatvilág része a mindennapoknak. Családias, falusi lakókörnyezet, barátságos emberek. A Zöld Program célja e békés környezet hosszútávú megőrzése, melynek érdekében

Feladataink

1. A gépjármű közlekedés csökkentése, ésszerű keretek közt tartása
2. A természeti környezet megóvása
3. Az élővilág sokszínűségének fenntartása
4. A fiatalok környezettudatos gondolkodásának fejlesztése

A teendők

1. A közlekedés ésszerűsítése érdekében

1.1. A közlekedési infrastruktúránk már ma is túlterhelt., a híd projektek pedig ellehetetlenültek. Reggelente és délután a munkába menők, munkából jövők várakoznak a dunai átkeléseknél, majd sok időt töltenek a dugókban. A megoldás nem az, hogy minden utunkat Horányban leaszfaltozzuk, a földutak karbantartása közös feladat (amihez némi szakmai iránymutatás elkéne). Kiknek javasoljuk, hogy ide költözzenek? Elsősorban azoknak, akinek nem kell naponta fix időre bejárniuk a munkahelyükre. A távmunka feltételei helyben adottak.

Feladatunk, hogy erre minden fórumon folyamatosan felhívjuk a figyelmet, kiemelve, hogy a település falusias jellegét nem kívánjuk megváltoztatni, maradnak a földutak, az állattartás, madarak, vadak, erdők, stb.

1.2. A révek fejlesztése, járatok sűrítése, az üzemidő növelése, hogy több embernek legyen vonzó a tömegközlekedés igénybevétele. Konkrétan, a Gödi rév és a Pásztor rév járjon fél óránként, üzemidejüket növeljük meg este 10-10:30-ig.

Ez a módosítás biztonságossá tenné a Szentendrei HÉV és a Váci vasútvonal elérését.

Ez többlet járatszám többlet személyzetet és üzemköltséget igényel. A járatok bevételei erre nem nyújtanak fedezetet, mivel a 65 év felettiak ingyen utaznak (ők teszik ki az utasok kb. 70%-át), a diák- és dolgozói bérletekből befolyó összeg a mai költségeket sem fedezi.

A megoldás, tekintettel arra, hogy ez közfeladat és az önkormányzat költségvetésében

erre nincs forrás, folyamatos állami támogatást igényel.

Ezt a fejlesztést 2022-ben szeretnénk megvalósítani.

- 1.3. A két kompátkelő kapacitása műszakilag nehezen növelhető. Cél a biztonságos üzemeltetés és a terhelés növekedésének megállítása.

Ehhez szükség van egy tartalék kompra a Dunakeszi átkelésnél, melynek forrása állami pályázat lehet.

A járatsűrűséget emelni kell, ma már nem elég a reggeli dupla járat, délután is szükség van rá és nem ad hoc, hanem állandó jelleggel. A sűrítés és az esetleges üzemidő meghosszabbítása itt is többlet költséggel jár. Ennek fedezete folyamatos állami támogatás kell legyen. Az üzemidő hosszabbításról a valós igények felmérését követően lehet döntést hozni.

Az igényfelmérést 2021. év végéig el kell végezni. A járatsűrítés bevezetése elkerülhetetlen 2022-ben, még a 11-es út korszerűsítésének megkezdése előtt. A fejlesztést (tartalék komp) szeretnénk 2022-ben, állami pályázatból megvalósítani.

- 1.4. Szorgalmazzuk a gépkocsik kihasználásának javítását. Elképesztő pazarlás, hogy 10 autóból 8-ban csak a vezető utazik. A helyi közösségen belül népszerűsíteni fogjuk a telekocsit. A legtöbb autós Budapestre megy. Mehetnének ketten, hárman heti váltásban másnak-másnak az autóján. Alakítsunk ki gyűjtőpontokat, pl. Szabadság tér, Horányi piactér, Attila büfé, ahol megtelhetnének az autók. Ugyanez visszafelé macerásabb, Budapesten kell találni gyűjtő pontokat, pl. Újpest Városkapu. A telekocsi rendszer ösztönzésére ki kell találnunk egy rendszert.

Első lépésként a Pásztor révhez menő iskolások, munkába járók esetében érdemes bevezetni. A gyűjtőpontok egyszerűen meghatározhatók – pl. Szabadság tér, Horányi piac, Szentendrei út eleje – ráadásul az iskolások csoportokban egy időben végeznek, így a szállító fordák megbeszélése sem bonyolult.

A telekocsi bevezetése a járványhelyzet függvénye. A rendszer kidolgozását be kellene fejezni 2021-ben.

- 1.5. A helyi közlekedést segíti az üzemelő elektromos busz. Ennek kapacitása korlátozott, a bővítés pályázattal lehetséges. Az üzemeltetés költségei elemzésre szorulnak, érdemes megfontolnunk gazdaságosabb alternatív megoldások bevezetését.

- 1.6. A településen belül észszerűtlenül nagy a gépjármű forgalom, holott kerékpárral, gyalog szinte minden feladat megoldható.

Ehhez biztonságossá kell tennünk a közlekedést. Ezt szolgálta már eddig is a pályázatokból megvalósult kerékpárút/sáv kialakítások járdaépítések. Ezeket folytatjuk.

Nagyobb figyelmet kell fordítanunk az iskolások biztonságára. Ebben az első lépést megtettük a sárga hátizsák huzatok kiosztásával. De ez kevés. Rendszeres programmá kell tenni a gyerekek kerékpárjainak felülvizsgálatát (világítás) és a láthatósági eszközök használatát kötelezővé kell tenni. Az oktatásba a rendőrséget be kell vonni, amire a szentendrei kapitányság lelkes késztséget mutatott (de nem éltünk vele). A horányi kerékpár szabványtól (világítás mutatóba sincs) meg kell szabadulni. Ellenőrizni érdemes lenne azzal a szankcióval, hogy helyben meg kell vásárolni a lámpát vagy a láthatósági eszközt.

A Zöld Sziget iskola közreműködése igen fontos ezügyben. Kívánatos, hogy legkésőbb 2022 tavaszán meg is történjenek a lépések.

A biztonságos közlekedés további előfeltétele a főbb utak kátyúinak folyamatos tömődése. Ez az Önkormányzat felelőssége és állandó feladata.

- 1.7. Gyakori jelenség a rendszám nélküli terepmotorosok feltűnése az erdőben. Ez a sétálókat is, de legfőképp a természeti környezetet rendkívüli mértékben károsítja. A fiatalok motorozási mániájának biztonságos keretet kell adnunk. Fontos teendők: a jogosítvány nélküli motorozás megakadályozása, az rendszámköteles motorok regisztrálása, egy olyan terep megkeresése, ahol gyakorolhatnak tapasztalt kísérő segítségével.
- 1.8. A biztonságos közlekedés előmozdítása érdekében mérsékelni kívánjuk a gépjárművek sebességét. Ezért a település egész területére egységesen 40 km/ó sebességkorlátozást vezetünk be még 2021-ben. A sebesség betartásának ellenőrzésére kezdeményezzük a rendőrség közreműködését, illetve alternatív, informális eszközöket is alkalmazni fogunk.
2. **A természeti környezet megóvása** sokrétű tevékenységet igényel. Ebben feladata az állami szervezetnek, az önkormányzatnak, a helyi lakosoknak és az idelátogatóknak is komoly szerepe van.
 - 2.1. Az önkormányzat kiemelt feladata kell legyen a meglévő szabályok következetes betartatása, a szabályszegők határozott szankcionálása.
 - 2.2. A Szentendrei sziget egésze ivóvízbázis. Innen látják el Budapestet ivóvízzel. Szigorú szabályok közt élünk, akár a kutak létesítését, akár bármely fejlesztést illetően vagy a mezőgazdasági termelés vegyszerhasználatát tiltva. Nem beszélve a dunai átkelők létesítéséről, vagy a kompok működését szinte ellehetetlenítő kotrási tilalomról. Ehhez képest kevés figyelem esik a szennyvíz kezelésre. A település egy része nem rendelkezik vezetékes ivóvízzel, alkalmanként vízhiányban szenved a kutak elapadása vagy elöntése miatt. A szennyvíz hálózat kiépítése szintén hiányos. Rengetegen kénytelenek az emésztők sűrű és drága szippantására, mások már rég megoldották „okosban” és nem

szippantanak soha.

Elfogadhatatlan a vízbázis ilyen felelőtlen kezelése, a talaj felette folyamatosan szennyeződik. A probléma megoldása nem egyéni és nem önkormányzati feladat, erre forrással egyik sem rendelkezik. A vonatkozó jogszabály erejénél fogva ez állami feladat, a víz- és csatorna gerincvezetékek kiépítése.

Feladatunk, hogy erre az illetékesek figyelmét folyamatosan felhívjuk, megragadva minden formális és informális kommunikációs lehetőséget.

- 2.3. A településen családi házak vannak, egyedi fűtéssel. A lakók vagy gázzal vagy fával fűtenek. Sajnos esetenként előfordul, hogy szennyezett fahulladékot, egyéb hulladékot égetnek. Ezzel jelentős légszennyezést okoznak. A helytelen gyakorlat szankcionálására a jogszabályok elméleti, de a gyakorlatban kivitelezhetetlen megoldást kínálnak. Teendőink ezért informálisak lehetnek.

2.3.1. Tájékoztató anyag készítése a hulladékok elégetésének következményeiről, egészségügyi hatásairól. Ezt tájékoztatóként a fűtési szezon alatt a honlapunkon, az újságunkban, közösségi médiában közzé tesszük és ismételten felhívjuk rá a figyelmet.

2.3.2. Amikor a facebookon látunk például olyan fahulladék hirdetését, mely nyilvánvalóan vegyileg kezelt fa, azonnal válaszoljunk, közölve, hogy helye a hulladék udvarban van. Megfontolandó, hogy ilyen választ az önkormányzat képviselője is elhelyezhetne megjelölve egyben a hulladék udvar helyét.

- 2.4. A működő napelemes rendszerek megmutatása és az új szabályozás ismertetése segítheti az alternatív energiatermelés terjedését.
- 2.5. Ipartelepítés – a település érdeke, hogy az iparüzési adó bevétel növekedjék új vállalkozások indulásával. A vízbázis miatt a lehetőségeink eleve korlátozottak. Csak olyan tevékenység fogadható be, mely a környezetet nem szennyezi, nem jár együtt nehéz teherautók forgalmával és nem jár hatalmas épületek felhúzásával. Szívesen látunk viszont olyan vállalkozásokat, melyek segítik a helyi termékek feldolgozását, a helyi munkaerő foglalkoztatását.
- 2.6. A település zöld területei több kézben vannak. Kiemelt feladatunk a zöld jelleg fenntartása.

2.6.1. A magánkertek felmérése igen indokolt. Az elhanyagolt ingatlanok rendbetételének kikényszerítése az önkormányzat halaszthatatlan feladata. Az ápolt kertekben is a fák állapotának megállapítása és a teendők meghatározása szakemberek bevonásával

fontos, tekintettel a fellépő viharokra. Az engedély nélküli fairtasok szankcionálása igen időszerű.

- 2.6.2. Fontos teendő a zöld hulladék kezelése. Az égetés egész évben tilos, de szankcionálása nem megoldott. Elsősorban az egyéni komposztálás lehet megoldás. Ez ügyben az önkormányzat és a civil szervezetek feladata a szakmai tanácsadás, népszerűsítés. A bomlási folyamatok gyorsítására a vegyszerek alkalmazása helyett jó megoldás a ló- vagy birka trágya bekeverése.
- 2.6.3. Következetes fellépés szükséges a parlagfű terjedése miatt. Az önkormányzati területek karbantartása mellett időszerű a következetes hatósági fellépés a magánterületek, illetve pl. a Vízművek kezelésében lévő telkek esetében.
- 2.6.4. Az erdőtulajdonosok folyamatos számonkérése a területük karbantartása érdekében.
- 2.6.5. A szemétszállítás szervezésében, ellenőrzésében az önkormányzatnak nincs hatásköre. Az utak járhatóságának biztosítása viszont igen. Következetes, hatósági fellépés szükséges az utakra hajló fák gondozása, visszavágása érdekében, az előkertek kisajátításának megakadályozásában és a közúti parkolás szabályozásában.
- 2.6.6. Apró lépés, de egyénileg megvalósítható a palackozott ásványvizek helyett háztartási szódagépek használata, ennek népszerűsítése.

3. Az élővilág sokszínűségének fenntartása

- 3.1. Aktuális téma a fűnyírás mikéntje. Érdemes szakember véleményének felhasználásával népszerűsíteni azokat a módszereket, melyek segítik a talajnedvesség megőrzését és a rovarvilág életterének növelését. Ne az angol gyep legyen a követendő minta!
- 3.2. Megfelelünk arról, hogy vannak éjszaka élő rovarok is. Őket a fényszennyezés akadályozza létükben. A közvilágítás korszerűsítési programjának legyen része az is, hogy ahol nem szükséges folyamatosan nagyerejű fényt szolgáltatni, a közvilágítás csak mozgás érzékelésére kapcsolódjon fel teljes erőre, majd halványodjon el minimumra.
- 3.3. Az élővilág védelmét szolgálják azok a kezdeményezések, melyek elősegítik helyi termelők és vásárlók találkozását, csökkentve ezzel a közlekedési, szállítási terhelést. Évek óta sikerrel működik a monostori és a horányi piac, ahol helyi termelők árulják saját maguk által termelt zöldséget, tejtermékeket, húsokat, kávé, mézet és kézműves termékeket. Bő éve beindult és sikerrel működik a Kosárközösség, mely a helyi és környékbeli termelők vegyszermentes termékeit közvetíti a vásárlóknak egyre növekvő sikerrel.

4. A fiatalok környezettudatos gondolkodásának fejlesztése

- 4.1. Kiemelt feladat az itt élők, különösen a friss betelepülők bevonása a helyi programokba, közéletbe, megismertetni velük a helyi értékeket, az itt élés előnyeit (pl.: Miért jobb kakaskukorékolásra ébredni, mint a teherautók dübörgésére).
 - 4.1.1. A munkájukkal a fővároshoz kötődő családok alig vesznek részt a helyi eseményeken, nem használják ki a Sziget adottságait (erdő, Duna, biciklizés), nem ismerik a helyi termelőket, a település történetét, kertjeik okos hasznosíthatóságát.
 - 4.1.2. A helyi sportolási lehetőségeket – evezés, biciklizés, atlétika, stb. – erőteljesebben kell propagálni, hogy az itt élők jobban kihasználják az adottságokat.
 - 4.1.3. Családi és ifjúsági sport programokat kell szervezni.
- 4.2. A Zöld Sziget Iskola feladata, hogy az oktatási program szerves részévé tegye a környezettudatosságra nevelést.
 - 4.2.1. Az óvodai és iskolai nevelési programba be kell építeni a lakókörnyezet sajátosságainak megismerését. Kiemelten fontos a kertművelés, gazdálkodás alapjaival való aktív ismerkedés. Kertek kialakítása és közös gondozása jó eszköz lehet.
 - 4.2.2. Hosszú évek óta működik a településen a Klímapark projekt, mely változó tematikával a helyi és a megye más településeiről érkező iskolások környezettudatosságra nevelését segíti. Évente ugyancsak ennek keretében jön létre, hasonló célkitűzéssel a Víz világnapja rendezvény is.
- 4.3. Lelkes civilek hozták létre a Madárbarát parkot, ahol diákoknak vagy cégeknek rendeznek bemutatót és oktatást a kertekben élő madarak és más apró állatok életét megkönnyítő eljárásokról (odú telepítés, téli madáretetés eszközei és helyes módja, stb.)

Az anyag elkészítését Sebők Csilla segítette.

Készült Szigetmonostoron 2021. szeptemberében